

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Postboks 8004 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
13/1249

Vår ref.
13/4260 - APA

Dato
17.09.2013

Høring - Endring av eForvaltningsforskriften - Digital kommunikasjon som hovedregel

Vi viser til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets brev av 11. juni 2013 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har følgende merknader:

Forskriftsutkastet synes i for stor grad å avskjære forvaltningens mulighet til å benytte ordinær epost. Enkeltvedtak og andre viktige opplysninger eller dokumenter kan bare «sendes til partens digitale postkasse eller gjøres tilgjengelig fra annet egnet informasjonssystem», jf. § 8 fjerde og åttende ledd. Etter vår oppfatning bør forvaltningsorganer også kunne sende slike dokumenter per epost, dersom det er noe mottakeren ønsker og det framstår forsvarlig i det enkelte tilfellet.

Med hensyn til ordinær epost-kommunikasjon er forslaget på et punkt uklart. I høringsnotatet punkt 5.6 framgår det at ordinær epost kan benyttes for «andre henvendelser i forbindelse med forvaltningsorganets saksbehandling», jf. side 28-29. Dette synes å være i strid med utkastet § 8 åttende ledd, jf. fjerde ledd, som avskjærer bruk av ordinær epost for «meldinger som har betydning ... for behandlingen av saken».

I høringsnotatets kapittel 3.1 fjerde avsnitt vises det til Digitaliseringsprogrammets uttalelser om unntak for innbyggere som av særskilte grunner ikke kan forventes å benytte reservasjonsretten. Det fremgår også at departementet mener innbyggere som av ulike grunner ikke kan benytte seg av reservasjonsretten, er ivaretatt ved at en viss grad av aktivitet fra innbyggers side er påkrevd for at forvaltningen skal kunne kommunisere digitalt med vedkommende. Vi er enige i at det langt på veg er riktig, men etterlyser en drøfting av forholdet til personer som, en tid etter at kontaktinformasjon har blitt oppgitt, likevel er i en situasjon hvor reservasjon ikke kan avgis. Dette kan for eksempel være forårsaket av akutt sykdom eller fengsel med isolasjonsbestemmelser som forhindrer personen tilgang til

mobiltelefon og kontaktadresse.

I høringsnotatets kapittel 3.3.2 reiser FAD spørsmålet om en privatperson som generelt har reservert seg mot elektronisk kommunikasjon likevel skal kunne samtykke til slik kommunikasjon fra bestemte forvaltningsorganer. Etter vår oppfatning bør det her være rom for en viss fleksibilitet. Selv om en mottaker generelt har reservert seg mot elektronisk kommunikasjon, bør ikke forvaltningen være avskåret fra å benytte elektronisk kommunikasjon i det enkelte tilfellet, dersom dette er noe vedkommende selv ønsker og det framstår forsvarlig.

Mottakeren bør etter vår oppfatning selv kunne velge fritt hvilke varsler vedkommende ønsker å motta i de tilfeller en henvendelse gjøres tilgjengelig i et «egnet informasjonssystem» eller i en persons digitale postkasse. Forskriftsutkastet innebærer at det bare er for visse ikke-vesentlige dokumenter at en mottaker kan velge ikke å bli varslet, jf. § 8 tredje og syvende ledd jf. åttende ledd og § 30 andre ledd.

Dette innebærer også at regelen om når klagefristen begynner å løpe, er uheldig formulert, jf. utkastet § 8 tiende ledd. I de tilfeller mottaker av et enkeltvedtak har «slått av» varslingsfunksjonen i sin digitale postkasse eller i et «annet egnet informasjonssystem», bør klagefristen begynne å løpe på det tidspunktet enkeltvedtaket har kommet fram – og ikke først etter at et varsel er sendt.

Utkastet til ny § 8 åttende ledd innebærer at den enkelte vil ha anledning til å reservere seg mot elektronisk formidling av «meldinger som har betydning for [vedkommendes] rettsstilling». Det kan være grunn til å vurdere hvordan en slik bestemmelse forholder seg til muligheten for å kunngjøre et enkeltvedtak elektronisk - og hvorvidt dette er en praktisk problemstilling.

Vi legger til grunn at forskriftsutkastet § 3 første ledd også er ment å regulere ett forvaltningsorgans rett til å kommunisere elektronisk med et annet forvaltningsorgan, jf. merknadene til den tilsvarende regelen i ny § 15 a andre ledd i forvaltningsloven. Denne regelen bør etter vår oppfatning komme mer tydelig til uttrykk i forskriftsbestemmelsen.

Etter vår oppfatning bør utformingen av taushetspliktsreglene i §§ 34 og 44 med fordel gjennomgås på nytt. Formuleringen av bestemmelsene etterlater etter vår oppfatning en del tvil knyttet til bl.a. hvem taushetsplikten retter seg mot (jf. bl.a. uttrykkene «myndigheten» og «teknisk kontrollorgan»). Det er også uklart for oss om reguleringen er nødvendig utover den som finnes i forvaltningsloven § 13 og ekomloven § 2-9. Det er i alle tilfeller noe uklart for oss hva som er hjemmelsgrunlaget for reguleringen.

Det er etter vår oppfatning også nødvendig å gå igjennom regelen om slektingers tilgang til en persons digitale postkasse ved vedkommendes dødsfall, på nytt, jf. utkastet § 35 femte ledd. Ett forhold er at det normalt vil ta 2-3 måneder før skifteattest er utstedt. Om for eksempel fakturaer sendes til en digital postkasse (slik det formodentlig kan åpnes for senere), vil disse forfalle, gå til inkasso etc. om ikke noen har tilgang før skifteattest er utstedt. (Skifteattest kan ikke utstedes før arvingene har skaffet seg oversikt over avdødes bo og har truffet beslutning om de vil skifte offentlig eller privat.) Personvernmessige hensyn kan i alle tilfeller tilsi at en ubegrenset tilgang for arvingene er uheldig.

Det bør ellers klargjøres i forskriften at både verge, legalfullmektig og fremtidsfullmektig i aktuelle tilfeller skal ha rettmessig tilgang til en digital postkasse.

I kapittel 4.3.3 fremgår det bl.a. at løsningen for digital post ikke er egnet for forsendelse av graderte dokumenter. JD ønsker å fremheve at slike begrensninger må kommuniseres tydelig ved lansering av løsningen.

I kapittel 4.5 bes det om synspunkter på om regelverket bør gi mulighet for at innbyggere som ikke selv oppretter sin digitale postkasse, på et senere tidspunkt skal kunne tildeles en digital postkasse. Vi er enig i FADs syn på at det uansett ikke skal tildeles digital postkasse før innføringen av løsningen har kommet et stykke på vei. Vi tror at den delen av befolkningen som ikke ønsker å forholde seg til en digital postkasse, heller ikke vil gjøre det om den blir påtvunget ved tildeling.

I kapittel 4.8 syvende avsnitt bes det om høringsinstansenes syn på å tillate at meldinger trekkes tilbake av avsender dersom mottaker ikke har åpnet meldingen. JD ser fordelen med at en slik løsning vil kunne gjøre det mulig å forhindre at opplysninger, herunder taushetsbelagte opplysninger, kommer uvedkommende til kunnskap. Vi antar i tilfelle at det bør sendes en ny varslings om at dokumentet er trukket tilbake (fjernet). I tillegg bør det vurderes å tilby en funksjonalitet for «retur-til-avsender» som kan benyttes av adressaten når mottaker oppdager at dokumentet er feilsendt.

I kapittel 6.3.2 siste avsnitt bes det om høringsinstansenes syn på ekstra elektronisk varsel. Som nevnt tidligere er det vår oppfatning at innehaveren av den digitale postkassen selv bør kunne velge fritt hvilke varsler vedkommende ønsker å motta. Dette bør også gjelde eventuelle ekstra elektroniske varslinger. Det er likevel mulig at det i «standard oppsett» bør gis varslings når ny henvendelse er tilgjengelig i den digitale postkassen samt etter syv dager når henvendelsen står registrert som uåpnet. For de tilfellene kontaktinformasjonen er feil, vil imidlertid ikke et varsel/ekstra varsel medføre at mottaker blir informert. Det er derfor viktig at det legges opp til robuste oppdateringsløsninger for kontaktregisteret, jf. høringsnotatets kapittel 5.4 og forslaget til § 41.

I høringsnotatets merknad til § 8 sjette ledd fremgår det bl.a. at informasjon om tidspunktet for når parten har skaffet seg tilgang til enkeltvedtaket, ikke vil bli gjort tilgjengelig for avsender så lenge ikke avsender uttrykkelig ber om det. Videre fremgår det at mottaker må godta at slik informasjon meddeles avsender for å få tilgang til meldingen. Vi viser også til merknaden til § 30, siste avsnitt. Vi ser ikke helt hvordan innholdet i disse merknadene er forankret i forskriften, men bemerker at Kriminalomsorgsdirektoratet har meldt inn et ønske om å få automatisk bekreftelse på at mottakere åpner meldingen i sin digitale postkasse - uten å måtte be om dette i hvert enkelt tilfelle. Det er bl.a. hensynet til kriminalomsorgens mulighet for effektiv utnyttelse av soningsplassene som ligger bak dette ønsket.

Vi har merket oss at eForvaltningsforskriften er hjemlet både i forvaltningsloven og eSignaturloven. Forvaltningsloven gjelder for Svalbard, men ikke Jan Mayen, jf. forvaltningsloven § 4 tredje ledd og Svalbardloven § 1 annet ledd. Kongen kan i forskrift bestemme at eSignaturloven skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen, jf. eSignaturloven § 2, men vi kan ikke se at det er gitt en slik forskrift. Det står ikke noe i eForvaltningsforskriften om den er ment å skulle gjelde for Svalbard/Jan Mayen. Dette skaper uklarhet.

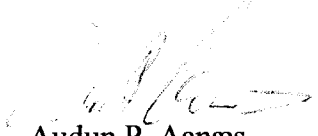
Vi kan ikke se noen umiddelbar grunn til at eForvaltningsforskriften ikke skal gjelde for Svalbard. Vi ber derfor FAD om å vurdere anvendelsesområdet for Svalbard. Ta gjerne kontakt med JDs Polaravdelingen i denne forbindelse.

Vi minner avslutningsvis om at Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) tidligere har gitt innspill til Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) om at kravene til sikkerhet i eksisterende kravspesifikasjon for digital postkasse ikke er tilstrekkelig. Sentralt i NSMs argumentasjon er behovet for krav til ende-til-ende-kryptering der kun meldingsformidler og meldingsmottaker har anledning til å lese informasjon i meldinger. JD ser det som positivt at NSM og Difi er enige om en tettere og tidligere dialog om prosjekter som angår informasjonssikkerhet i forvaltningen – noe som sammenfaller med konklusjonen på møte mellom JD og FAD 14. august 2013 om ansvarsdeling som følge av ansvarsoverføringen av IKT-sikkerhet.

Med hilsen

Thomas Bettum
avdelingsdirektør

Audun P. Aanæs
seniorrådgiver